

Školení pro úředníky Úřadů práce v oblasti dětských skupin a služby péče o děti

Systémová změna v oblasti sladění rodinného a pracovního života prostřednictvím inovativního konceptu sousedských dětských skupin
reg. č. CZ.03.03.01/00/23_051/0002955

Spolufinancováno
Evropskou unií

Standardy kvality péče o děti v dětských skupinách

5. 11. 2024
Mgr. Jiřina Chlebovská

Právní předpisy

Zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů (§ 5d)

Vyhláška č. 350/2021 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů (§ 1 a Příloha č. 1)

Zákon č. 255/2012 Sb., zákon o kontrole (kontrolní řád),
Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, **Zákon č. 500/2004 Sb.**, správní řád.

Standardy kvality péče

- Splňovat je musí všichni poskytovatelé, nejen příjemci státního příspěvku na provoz
- Plnění kontroluje MPSV, od 1. 5. 2025 má agenda přejít pod Úřad práce ČR (novela po 2. čtení)
- Hodnocení kritérií = „nesplněno“ / „splněno dobře“ / „splněno výborně“
- Nedosažení úrovně „dobře“ v některém z kritérií = nápravné opatření, lhůta ne kratší než 7 dní

Standardy kvality péče

- Minimální nepodkročitelné požadavky (vynucení nápravy) a zároveň stálá snaha o zvyšování kvality služby ve všech oblastech (doporučení, není závazné)
- Nesplnění nápravného opatření je přestupkem se sankcí až 100 000 Kč, vede ke zrušení oprávnění. Jedná se o zvlášť závažné porušení zákona, po 3 roky nemůže tato osoba získat oprávnění
- **Metodický charakter kontroly – smyslem je vést poskytovatele ke snaze o stálé zvyšování kvality služby**

Metodické materiály

- Audit značky kvality (**ukončená projektová aktivita**)
Standardy kvality péče (zákonná povinnost)
- Základní metodika, průvodce pro naplňování standardů: <https://www.mpsv.cz/web/cz/metodicke-materialy>
- Nejčastější dotazy a [odpovědi](#) na webu MPSV
- Záznam online workshopu: <https://www.dsmpsv.cz/cs/pro-poskytovatele/on-line-vzdelavani/on-line-workshopy>
- Podpůrná [metodika](#) projektu

Standardy kvality péče

3 oblasti:

- Oblast péče o dítě a naplňování potřeb dítěte
- Oblast personálního zabezpečení
- Oblast provozního zabezpečení

V každé oblasti stanovena **kritéria**

Kritéria rozpracována na **podkritéria**

Zpracování ve vyhlášce

Obsah kritérií pro posuzování kvality péče

Oblast péče o dítě a naplňování potřeb dítěte	
Kritérium	
1.	<p>Kvalita plánu výchovy a péče: Plán výchovy a péče zohledňuje věkové složení dětí, individuální potřeby každého dítěte vzhledem k jeho zdravotnímu a psychickému stavu, nastavuje vhodné psychosociálních podmínky výchovné péče v dětské skupině a je založen na výchovných hodnotách a přístupech umožňujících dětem dosáhnout jejich plného potenciálu, zejména kognitivní, sociální, emocionální, fyzické a jazykové schopnosti a dovednosti. Plán výchovy a péče upravuje podmínky a způsoby zajištění péče v případě přijetí dítěte se specifickými potřebami. Část dne je vyhrazena pobytu venku.</p>

**Odbor rodinné politiky
a ochrany práv dětí MPSV**

Průvodce pro naplňování standardů kvality péče

**Základní doporučující metodický
materiál pro poskytovatele služby
péče o dítě v dětské skupině**

Struktura metodiky

- **Právní ukotvení**

části souvisejících právních předpisů, kontrola, kontrolní a zjišťovací metody

- **Metodické rozpracování jednotlivých kritérií**

výklad, cíl, předmět kontroly, rozdělení na podkritéria, hodnoticí škála a popis pro splněno „dobře“

- **Přílohy A**

nedostatky a dobrá praxe při posuzování kvality péče

- **Přílohy B**

příklady postupů

<https://www.mpsv.cz/web/cz/metodicke-materialy>

Struktura metodické části

OBLAST	KRITÉRIUM ¹ výklad, cíl a předmět kontroly	PODKRITÉRIUM splněno „dobře“	Příloha A nedostatky a dobrá praxe nesplněno, splněno „výborně“	Příloha B příklady postupů
Péče o dítě a naplňování potřeb dítěte	1. Plán výchovy a péče	1/a–1/f	A1/a–A1/f	B1/a–B1/f
	2. Adaptace	2/a–2/c	A2/a–A2/c	B2/a–B2/c
	3. Vývoj dítěte	3	A3	B3
	4. Komunikace s rodiči	4	A4	B4
Personální zabezpečení	5. Péče o zaměstnance	5/a–5/b	A5/a–A5/b	B5/a–B5/b
	6. Vzdělávání pečujících osob	6/a–6/b	A6/a–A6/b	B6/a–B6/b
Provozní zabezpečení	7. Dodržování vnitřních pravidel	7/a–7/b	A7/a–A7/b	B7/a–B7/b
	8. Bezpečnost dětí	8/a–8/b	A8/a–A8/b	B8/a–B8/b
	9. Mimořádné situace	9	A9	B9

¹ Názvy kritérií jsou pro účely přehlednosti heslovitě zkráceny

Metodika - výklad kritéria

2.1 Oblast péče o dítě a naplňování potřeb dítěte

2.1.1 Kvalita plánu výchovy a péče

Výklad kritéria

Plán výchovy a péče (dále také „PVP“) představuje v dětské skupině zásadní dokument, protože je výchozím podkladem pro práci s dětmi, sjednocuje působení pečujících osob a informuje rodiče, případně veřejnost, o činnosti dětské skupiny. Zákon č. 247/2014 Sb. ukládá dětským skupinám povinnost PVP zpracovat a zajistit jeho dodržování a zveřejnit jej v prostorách přístupných rodičům². PVP je také přílohou Smlouvy o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině (dále jen „smlouva s rodiči“). Z hlediska standardů kvality plán výchovy a péče:

- zohledňuje věkové složení dětí
- zohledňuje individuální potřeby každého dítěte vzhledem k jeho zdravotnímu a psychickému stavu
- nastavuje vhodné [psychosociální podmínky](#) výchovné péče v dětské skupině
- je založen na výchovných hodnotách a přístupech umožňujících dětem dosáhnout jejich plného potenciálu, zejména [kognitivní](#), sociální, emocionální, fyzické a jazykové schopnosti a dovednosti
- upravuje podmínky a způsoby zajištění péče v případě přijetí dítěte se [specifickými potřebami](#)
- část dne je vyhrazena pobytu venku

Cílem zařazení kritéria je vést dětské skupiny ke zkvalitňování tvorby PVP a jeho naplňování. S tvorbou PVP vám může například pomoci on-line workshop [Inspirace pro tvorbu plánu výchovy a péče](#), který vznikl v rámci projektu „Podpora implementace dětských skupin“.³

K naplňování tohoto kritéria napomáhají profesní schopnosti, znalosti a zkušenosti pečujících osob a úzce spolupracující tým.

Předmětem kontroly kritéria je nejen kvalita zpracování PVP, ale také jeho realizace, tj. jeho naplňování. Kontrolní činnost proto zahrnuje jak analýzu písemné podoby PVP, tak sledování podmínek, procesu a výsledků realizované péče a výchovy. Při hodnocení je upřednostněna praxe před nenaplňovanými písemnými prohlášeními.

² § 10 odst. 2 a 3 zákona o DS: (2) Poskytovatel je povinen zpracovat a zajistit dodržování plánu výchovy a péče o dítě, rozvoje schopností, kulturních a hygienických návyků dítěte (dále jen „plán výchovy a péče“) se zaměřením na formování osobnosti dítěte a fyzický a psychický vývoj dítěte. Je zakázáno používat vůči dítěti nepřiměřený výchovný prostředek nebo omezení anebo takové výchovné prostředky, které se dotýkají důstojnosti dítěte nebo které jakkoli ohrožují jeho zdraví, tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj. (3) Poskytovatel je povinen zpřístupnit vnitřní pravidla a plán výchovy a péče v prostorách, v nichž je služba péče o dítě v dětské skupině poskytována a které jsou přístupné rodiči, popřípadě též zpřístupnit vnitřní pravidla a plán výchovy a péče způsobem umožňujícím dálkový přístup.

³ On-line workshop najdete na stránkách www.dsmpsv.cz v sekci Pro poskytovatele – On-line workshopy.

Metodika - podkritérium

1/a

Kritérium standardu kvality: KVALITA PLÁNU VÝCHOVY A PÉČE	PŘEDMĚT KONTROLY – HODNOTICÍ ŠKÁLA (popis, za jakých podmínek pod/kritérium není splněno – je splněno dobře – je splněno výborně)		
	0 – není splněno	1 – splněno dobře	2 – splněno výborně
Podkritérium standardu kvality 1/a			
Plán výchovy a péče (dále jen PVP) zohledňuje věkové složení dětí .	PVP ani praxe nezohledňují věkové složení dětí. PVP zohledňuje , ale praxe nezohledňuje věkové složení dětí.	PVP i praxe zohledňují věkové složení dětí. PVP nezohledňuje , ale praxe zohledňuje věkové složení dětí.	PVP i praxe příkladně zohledňují věkové složení dětí.
<p>Popis podkritéria pro požadovanou úroveň „splněno dobře“:</p> <ul style="list-style-type: none"> Obsah PVP (např. popis podmínek, výchovných přístupů, zvolená témata apod.) je přiměřený, tj. přizpůsobený věkovému složení dětí. V praxi pečující osoby přizpůsobují výchovné cíle, aktivity a metody věku a schopnostem dětí (např. ulehčením či ztížením aktivit, poskytnutím slovní podpory, ukázky, dopomoci, delšího času apod.). <p>Příklady pro úroveň „není splněno“ a „splněno výborně“ viz Příloha A1/a.</p> <p>V Příloze B1 je možné nalézt příklad systému plánování.</p>			
Bodování podkritéria	0 b	1 b	2 b

Metodika – Příloha A nedostatky

A1/a

Přílohy

Přílohy nastiňují možné příklady, situace či postupy, nelze jimi popsat rozmanitost celé praxe.

Přílohy A – Nedostatky a dobrá praxe při posuzování kvality péče

Příloha A1 – Plán výchovy a péče (PVP)

Kvalita plánu výchovy a péče – nedostatky

A1/a

PVP a jeho naplňování (praxe) nezohledňují věkové složení dětí:

- obsah PVP a jeho naplňování (např. podmínky, přístupy, metody, zvolená témata, cíle, aktivity) jsou nepřiměřené, tj. s nízkou, nebo vysokou náročností pro danou věkovou kategorii dětí a jejich schopnosti)
- jednotné plánování i realizace práce s dětmi, tj. aktivity probíhají bez [diferencovaného přístupu](#) (bez ohledu na rozdílný věk a schopnosti dětí)

⇒ takový postup vede k nízké účinnosti podnětů, které děti nerozvíjí, nebo na ně naopak klade vysoké požadavky, které přesahují schopnosti dětí, a tím je nemotivují ke snaze, mohou v nich vzbuzovat dokonce strach ze selhání, úzkost, stres

Metodika – Příloha A nedostatky

Kvalita plánu výchovy a péče – další možné nedostatky

- PVP není pravdivý (např. zastaralé informace; nadnesené cíle, prohlášení za účelem reklamy; převzatý text nepřizpůsobený konkrétním podmínkám), tzn. PVP není v souladu s realitou, dětská skupina nenaplnuje to, co zveřejňuje; PVP není srozumitelný (např. text bez logické návaznosti, neucelený – soubor neúplných, nesourodých, obsahově nepropojených informací; větší míra odborných výrazů bez vysvětlení; nevyjasněný obsah v rámci pracovního týmu), kdy PVP neposkytuje obraz o činnosti dětské skupiny; PVP není uplatnitelný (např. formální dokument – personál mu nerozumí, vnitřně se s ním neztotožňuje); PVP, jehož obsah byl převzatý (např. školní vzdělávací program z mateřské školy) a neodráží konkrétní podmínky dětské skupiny, její věkovou skupinu atd.
- péče o děti je nedbalá, ohrožující jejich zdraví (např. děti jsou ponechány v zimě pod otevřeným oknem, v létě v průvanu; nedůsledně oblečené nebo naopak navlečené; dlouho nepřebalené; přijímané jsou do dětské skupiny s bakteriální rýmou, s kašlem; není přehled o celkovém příjmu tekutin a stravy dítěte)
- práce s dětmi probíhá bez procesu plánování, na základě improvizace
- denní přípravy jsou naplňovány málo promyšleně a organizovaně, bez dohodnutých rolí pečujících osob
- denní plán je dodržován bez ohledu na aktuální potřeby dětí (např. unavených dlouhými řízenými činnostmi s nedostatkem pohybu a prostoru pro spontánní aktivity, bez zajištění pitného režimu)
- metody a organizace jsou uplatňovány nevhodně a málo účinně (s převahou slovních, jako jsou poučování, přednášky, s převahou frontální práce s dětmi, tj. práce se všemi dětmi najednou)
- realizace aktivit probíhá bez vnitřního propojení tématu (tematicky volené aktivity nejsou obsahově ani motivačně propojené, např. příběhem, děti pak nevědí, proč co konají, jak spolu aktivity souvisí – např. ráno si děti vybarví šablonu zajíčka, při ranních pohybových aktivitách si zahrají na zajíčka, při řízených činnostech se naučí rýmovačku o zajíčkovi a slepí si papírového zajíčka na vajíčko, kterého umístí na výstavku, důsledkem je mělký prožitek a nepropojené aktivity na rozdíl od využití příběhu o zajíčkovi jako spojovací nitě, o zajíčkovi, kterému např. děti samy daly jméno a který s dětmi po dobu tématu „žije“ s rozvíjejícím se příběhem a souvisejícími aktivitami na základě motivace)
- vyhodnocování práce s dětmi neprobíhá (od denního hodnocení po vyhodnocování naplňování celého PVP)
- výsledky u dětí jsou nízké až nežádoucí (např. děti se neprojevují spokojeně, přirozeně, jsou ustrašené nebo naopak permanentně rozdováděné, nesoustředěné), neprojevují žádoucí úroveň upevněných návyků, rozvoje schopností, poznatků, dovedností a žádoucího chování

Metodika – Příloha A dobrá praxe

A1/a

A1/b

Příloha A1 – Plán výchovy a péče: dobrá praxe

Kvalita plánu výchovy a péče – dobrá praxe

A1/a

PVP a jeho naplňování příkladně zohledňují věkové složení dětí i jejich schopnosti:

- obsah PVP a jeho naplňování (např. podmínky, přístupy, metody, témata, cíle, aktivity) jsou zvoleny optimálně a přiměřeně věku i schopnostem dětí
- ⇒ v dětech probouzejí přirozený (vnitřní) zájem o aktivity, děti pak projevují snahu a určité úsilí, které je rozvíjí (dětí nabývají zkušenosti, poznatky, tzn. učí se)
- plánování a realizace práce s dětmi jsou diferencované vzhledem k rozdílnému věku a schopnostem dětí, kdy cíle a aktivity jsou na dané téma odstupňované svou náročností (např. překážky v překážkové dráze děti podle věku a schopností přelézají, překračují, obcházejí, přeskakují, obíhají; s papírem manipulují, šustí, mačkají, vytrhávají, vystřihují)
- ⇒ přiměřený a diferencovaný způsob práce s dětmi klade na pečující osoby vysoké nároky na plánování, promýšlení motivace a organizování s efektivním využitím personálního zajištění tak, aby aktivity mohly probíhat také individuálně a v menších skupinách, výsledkem je však efektivnější rozvoj potenciálu každého dítěte

A1/b

PVP příkladně zohledňuje individuální potřeby každého dítěte vzhledem k jeho zdravotnímu a psychickému stavu:

- pečující osoby pozorně registrují individuální potřeby dětí dané osobnostními a vývojovými rozdíly, aktuálním rozpoložením či zdravotním stavem dítěte a vhodně na ně reagují (např. děti zajišťují fyzickou pohodu včasným přebalením, režim dne přizpůsobují [biorytmu](#) dítěte poskytnutím příležitosti prospat se v kočáru při pobytu venku, dovolí mít v adaptačním období předmět/hračku z domova, vyhoví individuálním potřebám, jakou je zvýšená potřeba pohybu, registrují výkyvy v projevech dětí, které mohou signalizovat nemoc, celkově uplatňují k dětem přístup vstřícný, partnerský, chápající atd.)
- ⇒ pečující osoby u dítěte podporují zdravý fyzický a psychický stav ke zdárnému rozvoji, příp. vyrovnávají vývojové deficity či podporují individuální zájmy a nadání

Metodika – Příloha B příklady

Příloha B6 – Nastavení systému dalšího vzdělávání pečujících osob

Příklad nastavení systému dalšího vzdělávání pečujících osob

Příklad postupu:

- vycházet z výsledků hodnocení činnosti dětské skupiny (zejména naplňování plánu výchovy a péče) a z toho vyplývajících potřeb dětské skupiny
- vycházet ze sledování a hodnocení práce pečujících osob, zjistit jejich rezervy, prodiskutovat je a formulovat individuální potřeby, společně se dohodnout na opatření, např. návrhem účasti na kurzu/stáži s potřebným obsahem týkajícím se oblasti péče o dítě
- vypracovat plány osobního rozvoje pečujících osob na základě výsledků hodnocení vedením/[mentorem](#) a sebehodnocení (např. formulování svých slabých a silných stránek – ke slabým hledat podporu, např. v podobě dalšího vzdělávání, k silným stránkám hledat příležitost k uplatnění v dětské skupině)
- plány osobního rozvoje probrat na poradě, stanovit plán dalšího vzdělávání pro určité období s tématy, která se stýkají v potřebách dětské skupiny a pečujících osob
- hledat témata v nabízených akcích (pozn. nemusí to být snadné, pohodlnější postup je vzít to, co se v blízkosti nabízí a co se pečujícím osobám líbí, tento přístup však nemusí přinášet potřebný efekt, pokud jde o systematický rozvoj prohlubování kvalifikace v oblastech, na kterých se tým dohodl)
- příp. podpořit i témata, o které se pečující osoby samy aktivně zajímají, např. tvořivé dílny s možností uplatnění při práci s dětmi (do dětské skupiny mohou vnášet „svěží vítr“, protože pečující osoby jsou k nim [vnitřně motivovány](#))
- poznatky a zkušenosti přenést do týmu a aktivně je uplatňovat v praxi, sledovat jejich promítnutí do kvality práce

Předpokladem je dodržování zákonných podmínek, tj. uchovávat minimálně 3 roky od vystavení doklady o dalším vzdělávání a registrovat, zda jsou naplňovány počty hodin dané zákonem (8 hodin/rok), včetně zaměření vzdělávací akce, tj. na péči o dítě, z toho jednou za dva roky kurz první pomoci zaměřený na dětský věk, kde je preferován praktický nácvik zážitkovou formou a simulacemi.

Oblast péče o dítě a naplňování potřeb dítěte

Kvalita plánu výchovy a péče

- zohledňuje věkové složení dětí
- zohledňuje individuální potřeby každého dítěte vzhledem k jeho zdravotnímu a psychickému stavu
- nastavuje vhodné psychosociální podmínky výchovné péče v dětské skupině
- je založen na výchovných hodnotách a přístupech umožňujících dětem dosáhnout jejich plného potenciálu, zejména kognitivní, sociální, emocionální, fyzické a jazykové schopnosti a dovednosti
- upravuje podmínky a způsoby zajištění péče v případě přijetí dítěte se specifickými potřebami (**písemně**)
- část dne je vyhrazena pobytu venku

Oblast péče o dítě a naplňování potřeb dítěte

Postup při adaptaci dítěte na pobyt v dětské skupině

- Poskytovatel **zpracuje písemně** proces nástupu dítěte do dětské skupiny a podle těchto pravidel postupuje
- zohledňuje individuální potřeby dítěte
- seznámí rodiče s pravidly postupu při adaptaci na pobyt v dětské skupině a pokud možno rodiče aktivně zapojuje do procesu adaptace

Oblast péče o dítě a naplňování potřeb dítěte

Sledování vývoje dítěte

- Poskytovatel nastaví pozorovací a vyhodnocovací procesy ve vývoji dítěte

Komunikace s rodiči dítěte o potřebách a vývoji dítěte

- Pečující osoby průběžně a pravidelně konzultují s rodiči potřeby a vývoj dítěte

Oblast personálního zabezpečení

Péče o zaměstnance

- Poskytovatel jasně vymezuje práva a povinnosti v rámci jednotlivých činností zaměstnanců podílejících se na poskytování služby péče o dítě v dětské skupině.
- Poskytovatel zajišťuje těmto zaměstnancům podporu, zejména formou evaluace, reflexe, zpětné vazby v kolektivu, psychohygieny nebo supervize.

Oblast personálního zabezpečení

Kvalita dalšího vzdělávání pečujících osob

- Poskytovatel zjišťuje potřeby pečujících osob v oblasti dalšího vzdělávání s ohledem na skladbu dětí.
- Pečující osoby se účastní vzdělávání, které směřuje k respektu potřeb dětí a které reaguje na aktuální témata v oblasti výchovy a péče o dítě.

Oblast provozního zabezpečení

Dodržování vnitřních pravidel

- Poskytovatel zajistí dodržování vnitřních pravidel.
- Poskytovatel na základě vnitřních pravidel zajistí plnou informovanost rodičů a veřejnosti o způsobu péče o děti.

Oblast provozního zabezpečení

Zajištění bezpečnosti dětí

- Poskytovatel dostatečně zajistí bezpečné prostředí z hlediska předcházení úrazu dětí a pečujících osob.
- Poskytovatel zohlední věkové složení dětí a počet pečujících osob k zajištění bezpečného prostředí, zejména v době stravování.

Oblast provozního zabezpečení

Řešení mimořádných situací

- Poskytovatel **písemně zpracuje** základní rizikové a nouzové situace, které mohou nastat v souvislosti s poskytováním služby, a všechny zaměstnance prokazatelně seznámí s postupy při jejich řešení.

Děkujeme za pozornost